

Pilar Rahola: "Sóc un fet insòlit"

Diputada al grup mixt del Parlament espanyol i tinent d'alcalde de Barcelona. Abans a Esquerra Republicana i ara al Partit per la Independència. Pilar Rahola (Barcelona, 1959), també mare en exercici de dos fills, despulla la classe política catalana.

A bans era periodista, però ara és un animal polític. Controvertida des del primer dia que va posar els peus en la política activa, infatigable, emotiva, i també contradictòria fins a posar a vegades en perill l'equilibri del seu discurs, radical, Pilar Rahola ha marcat distàncies respecte a les altres —poques— dones que fins ara han tingut protagonisme en la política catalana. Per què el fetomen Rahola? Tal com ella mateixa explica, per molts factors: per haver treballat intensament, pel fet de ser dona i potser també perquè procedeix d'un món d'arrels llibertàries, en lloc d'haver heretat "tics" influïts pel marxisme, com passa a alguns altres polítics.

—Vostè ja fa temps que es mou en política...

—Molt poc. Quatre anys...

—Ostres!

—Això és una cosa que impressiona tothom, sempre que ho dic, perquè la impressió general és que sembla que faci molt que em dedico a la política, tota la vida.

—És clar.

—I aquest comentari, "tu ets un polític dels de sempre", és un comentari que m'han fet moltes vegades. Doncs jo vaig començar en la política el juny del 93. El que passa és que sí que és cert que sóc un fet insòlit, perquè he tingut un nivell de coneixement públic i de compulsió política... segurament més important que no el que tocaria per poder, o que em correspondria per diputada, o que em tocaria per anys, però només en fa quatre...

—Han estat molt intensos.

—Quatre anys demolidors en l'àmbit polític, d'aprenentatge accelerat... Véns de mons que són parapolítics. Tens opinió política, però no ets dins l'acció política. I llavors la primera cosa que fas és aprendre com una boja, aprendre molt i, és clar, són quatre anys de

túmix. Des del punt de vista biogràfic quan un dia m'aturi i m'assegui en un sofà i hi pensi... Han estat impressionants, bons i dolents, no cal dir-ho. Però, per a mi, que tinc sempre una visió positiva de la vida, han estat extraordinàriament enriquidors.

—I ja se sent en la maduresa política?

—De primer van ser un parell o tres anys d'anar molt de pressa. Els esdeveniments anaven tan ràpids que no et permetien d'aturar-te i reflexionar tranquil·lament. En canvi, aquest darrer any, que també és l'any de l'arrelament, l'any de projectes col·lectius i personals..., probablement, des que no tenim eleccions hem pogut asserenar-nos tots. Ara tinc la sensació de controlar molt més el meu propi llenguatge, les meves pròpies accions, el meu propi destí, fins i tot vital. En aquest sentit, no sé si he arribat a la maduresa, perquè encara tinc trenta-vuit anys, encara sóc dels polítics joves, però... Sí, em penso que ja controlo molt bé allò que vull fer, no? Sempre ho he controlat, els encerts i els errors formen part d'allò que tu vols fer... Però ara sí, el *tempus* és una mica més relaxat, jo m'imposo que el temps sigui més relaxat.

—Què li agrada més, fer de diputada a Madrid o de tinent d'alcalde a Barcelona?

—Tinc l'enorme desgràcia que m'han fascinat totes dues coses. I això no és un tòpic: jo vaig entrar

a l'ajuntament per necessitat electoral. Quan em ve l'Àngel Colom, que és qui sempre em complica la vida (li ho he dit moltes vegades afectuosament, que és el responsable de tots els meus maldecaps, però també de les grans coses que m'ha permès de fer)..., doncs quan em ve a buscar perquè sigui candidata per Barcelona, a mi, ho haig de dir, a mi, em va fer una mandra terrible. Estava molt ben consolidada a Madrid, m'a-

"Clos és anestesista de professió. Això no vol dir que adormi els ciutadans, però en una operació, l'anestesista no és qui fa l'operació. Potser acabarà essent un gran alcalde de Barcelona. Crec que, en canvi, no serà un líder."

gradava molt la vida parlamentària, m'agrada molt, i em semblava que era ficar-me en un embolic innecessari. Havia de barallar-me amb en Maragall i en Roca. Era dipositar el capital personal en una batalla molt difícil, que em complicaria la vida quotidiana..., però vam entrar-hi. Vaig tornar a trencar les estadístiques i vaig aconseguir, després d'uns quants anys, d'entrar a l'Ajuntament de Barcelona. I no sols vaig entrar-hi de regidora, sinó que vaig entrar al govern. A partir d'aquí, t'he de dir que he descobert que el món local és un món fascinant, i jo gosaria dir que, si no fos perquè el ritme vital gairebé no t'ho pot permetre —perquè és un ritme de bogeria—, jo crec que aguantaré uns anys, però no gaire més. Arribarà un moment que diré prou. Si no fos perquè el ritme vital és extraordinàriament dur, vull dir que és molt fort, l'Ajuntament és el complement perfecte d'un polític, perquè la vida parlamentària, l'alta política, és una mica metafísica...

—*És clar.*

—Ets molt lluny del ciutadà. Ets dalt d'un podi i parles dels grans conceptes, però no toques el teixit humà, i en canvi la vida local és a l'extrem contrari: t'atura el veí per dir-te que, al carrer de casa seva, no hi han posat aquell gual, i aleshores la compenetració entre el món parlamentari i el món local et fa molt complet. Si ara em dius: què esculls? (perquè, és clar, arribarà un

moment que escolliré; més, tinc unes certes ganes d'escollir, perquè la vida personal també va ben masegada)..., doncs tindria feina. En tindrè. A mi m'agrada molt de ser diputada a Madrid, perquè és un triple repte personal, no? És el repte d'anar a explicar allò que representes en un món hostil —això em fascina molt—, és el repte de combinar la teva pròpia vida amb entorns diferents..., és un aprenentatge. És la vida parlamentària: barallar-te tu, que ets un sol diputat, i que no tens gairebé ni estructura, amb els grans. I tutejar-te, no? Obviament, i salvant les diferències, et tuteges, acabes tutejant-te i..., des del punt de vista fins i tot literari, jo que sóc molt formalista en temes de llenguatge, home: això són els grans discursos de la teva vida. Si algun dia, de gran, explico alguna cosa important que he fet, doncs hi ha hagut alguns grans discursos que m'agradarà de recordar. Però l'àmbit municipal a Barcelona és fascinant. Barcelona no és una ciutat petita, és una ciutat enorme, és la capital del país. Són reptes permanents, és l'alta política i la petita alhora, no? I també és molt fascinant, no sabria dir-t'ho... El que crec és que a aquesta alçada de la vida, després de quatre anys de fer-ne, ja puc dir que m'agrada de fer de polític...

—*No faltaria sinó!*

—Però hi ha dies que dubtes.

—*Ah sí? Després de tot això...?*

"Jo crec que aguantaré uns anys, però no gaire més. Arribarà un moment que diré prou."

—Hi ha dies que la cosa aquesta de la política és molt dura. No faré victimisme, “em sacrifico pel poble i tal”, perquè jo penso que, si fas una opció, la fas amb maduresa. Per tant, jo estic convençuda que això m’agrada i que amb tota la modèstia dec servir per a alguna cosa. Però hi ha moments que el món de la vida política és molt destructiu, principalment en l’àmbit personal, i com que encara que no ho sembli nosaltres també tenim animeta i som gent vulnerable, amb els nostres sentiments i tot plegat, doncs hi ha dies que et mires al mirall i dius: Descansem una estona?

—*Bé, últimament han canviat algunes coses. A l’Ajuntament de Barcelona ha canviat l’alcalde. Hi ha en Joan Clos, en lloc de Pasqual Maragall...*

—Vejam... És com si em preguntes per en Felipe i l’Aznar...

—No...!

—Segurament, que ser diputada a Madrid amb el Felipe d’interlocutor no té res a veure amb el fet de ser diputada a Madrid amb l’Aznar d’interlocutor. Passa una mica igual, salvant les diferències, és clar, amb Maragall i Clos. Maragall és una mica com el Felipe, un personatge una mica virtual, uns polítics que tenen una personalitat complexa i amb moltes més idees que no les que poden digerir tranquil·lament; en tenen cent, de les quals noranta-nou són inservibles. Acaben essent una mica divins; jo crec que estan un parell de pams per damunt de terra. Jo em vaig trobar no fa gaire amb en Pasqual Maragall, i em preguntava: Creus que Catalunya està preparada per a un canvi? I jo li vaig dir: Home, de primer posa-t’hi i sedueix..., perquè els ciutadans no han d’opinar en abstracte. En concret, sí. I ara jo em demano: Maragall està disposat a una derrota? Maragall segurament que és una personalitat extraordinàriament rica,

molt ben format en molts aspectes, intel·ligent, amb moltes idees donades i moltes per donar, però una mica diví. Clos és més gestor. Aquest és en l’únic punt que el símil d’Aznar és permisible. És una persona de perfil més arran de terra, però segurament que després d’una etapa d’excessos, de sacseig, a la ciutat, ja li va bé una etapa de pau i de tranquil·litat com és en Clos. No sé si la metàfora és correcta, però Clos és anestesista de professió. Això no vol dir que adormi els ciutadans, però fixa’t que, en una operació, l’anestesista no és mai a primera fila, no és qui fa l’operació... Jo crec que una mica li passa això: té un paper clau, era un gran primer tinent d’alcalde. No sé si aconseguirà d’enfilar-se un pam per damunt de terra, com havia fet Maragall. En canvi, t’he de dir que a vegades és bo que vagis molt arran de terra, perquè has de fer gestió

i has d’adoptar més decisions concretes. Clos potser acabarà essent un gran alcalde de Barcelona. Crec que, en canvi, no serà un líder.

—*Per l’àrea que vostè gestiona a l’Ajuntament, ara coneix millor que mai quina és la problemàtica del comerç, del petit comerç...*

—Quan, al restaurant La Balsa, vaig tenir la primera reunió amb Pasqual Maragall i em va demanar: Però què voleu?, i jo li vaig dir: Comerç, recordaré sempre la cara d’estupefacció que va fer. Suposo que es pensava que voldria Cultura, que voldria terrenys més vinculats a la llengua, a reivindicacions de tipus nacionalista... I em va dir: Comerç? Per què Comerç? Perquè a través del comerç es pot fer una política global de ciutat, i perquè el comerç és un tema transversal. Toca capes diferents, ideologies diferents, toca el

ciudadà molt de prop; toca el comerç i el consumidor. Per tant, hi cap la ciutat sencera. I tres anys després crec que no em vaig equivocar. A mi, em va fascinar l’àrea que he escollit: m’agrada el turisme, m’agrada tot el consum, m’agraden totes les altres àrees que tenim..., perquè, és clar, a partir d’aquí tens discursos urbanístics... i tens discurs nacional. Jo sóc dels qui creuen que el món del comerç i, a través d’ell, entès com a clau de volta, el món global de l’empresa petita i mitjana del país, de l’economia productiva del país, forma la xarxa que aconseguirà que aquest sigui un país relativament equilibrat. Quan fora de Catalunya et diuen que Catalunya és rica, tu sempre els has de dir que Catalunya no és rica perquè no té grans fortunes, nosaltres no tenim duquesses d’Alba, ni tenim Koplowitz...: tenim una petita i, encara a hores d’ara entre cometes, una “mitjana” empresa. Per què jo faig, per exemple, un discurs contra les grans superfícies? Perquè jo crec que ara som davant

“Duran i Lleida és la nostra Estrellita Castro. Ha descobert que pot ser un artista de tot i s’apunta a totes les fotos. Tots els polítics ens hi apuntem, però alguns ho tenim justificat perquè fem gestió. El cas de Duran és molt compulsiu.”

un fenomen que és economia especulativa, o financeria, i no economia productiva. Perquè em destrueix teixit comercial, em destrueix classe mitjana. Perquè em trenca aquest equilibri que ha durat segles, en el qual el diner era molt repartit i canviava molt de mans, i passem a grans trusts econòmics que ja deixarem de controlar i perquè, a més a més, un carrer ple de comerços —això és un tòpic, però real— és un carrer amb més ciutat, té més vida cívica, té més moviment, té més festes, més no sé què: fa ciutat. Doncs bé, per mi el comerç és absolutament vital.

—*Els mercats municipals van en recessió?*

—Mira, nosaltres la veritat és que no patim tant com Convergència diu. Convergència aquí ha fet un discurs terriblement demagògic, o l’hi va fent. Jo crec que som en un any natural d’eleccions i per això ara

Convergència comença a dir que els mercats no van bé. Home, jo estic encantada! I el Duran i Lleida s'hi passeja... El Duran i Lleida! Què és, no sabria dir-t'ho..., és la nostra Estrellita Castro. Ha descobert que pot ser un artista de tot i s'apunta a totes les fotos. És curiós, això passa en política, no?: tots els polítics ens hi apuntem; no cal dir que si podem sortir molt als mitjans de comunicació..., però, jo, sincerament, crec que alguns, malgrat tot, ho tenim justificat, perquè fem gestió, o perquè toca, perquè pertany a un partit... El cas de Duran i Lleida és molt compulsiu, la pressió que Duran i Lleida fa damunt els mitjans de comunicació per sortir permanentment, fins i tot quan no diu res de sensat, a vegades sí, a vegades no, als mitjans, és espectacular, però com que és un partit que té al darrere interessos molt importants, no el critiquen... Doncs, Duran i Lleida se'ns passeja pels mercats. El xicot no deu saber, perquè es va precipitar, que ha desaparegut la Conselleria de Comerç, que l'actual Conselleria d'Indústria ha negat totes les subvencions als mercats de Barcelona, que als Ajuntaments no hem cobert la contingència. A l'àrea de comerç, poso un exemple, de Badalona, no hi ha ni una pesseta per als mercats municipals. Els diners de les grans superfícies de Montigalà que van anar a parar a l'ajuntament perquè revertissin en el comerç, no hi han revertit. Podríem ajudar molt més els mercats de Barcelona si només els compromisos que Convergència tenia, és a dir: que l'àrea de Comerç tenia amb l'Ajuntament de Barcelona, s'haguessin complert. Tot i així..., cada vegada que fem una reconversió d'un mercat, òbviament reduïm l'oferta, perquè són sobredimensionats. Si creiem en els mercats i volem que sobrevisquin, i parlem d'una xarxa de quaranta mercats a Barcelona... París, que hi vaig ser la setmana passada, en té catorze, en té catorze de coberts —una altra cosa són les fires—, catorze en té, i parlem de París, i encara ens deia el regidor de Comerç, el meu homòleg de París, que vaig estar amb ell, doncs em deia: En tenim massa. I jo què faig: Doncs jo aguanto una xarxa de quaranta mercats perquè crec que són eixos de barri, perquè em penso que em reverteixen sobre el potencial econòmic i perquè, a més a més, com que tenen una aurèola de prestigi, em mantenen el concepte de la compra de mercat. Per tant, penso creure-hi i no en vull tancar cap, si puc, però segurament que en tinc alguns de sobredimensionats, i per mantenir-los cal estructurar-los.

—Canviem de tema. El país: què passa amb el país? Creu que Jordi Pujol aconseguirà de fer comprendre per què ara ja no calen eleccions?

—Però això no és veritat! Pujol és un encantador de serps i et sortirà demà amb una serp nova de cascavell, i et dirà: Volia mantenir l'estabilitat, però ha resultat que no puc. I tot el pujolisme dirà: Ha parlat el gurú, i el gurú és savi i no podem discutir res. El drama d'aquest país, des del meu punt de vista, no és que en Pujol no sigui un bon polític: jo crec que en Pujol és un excel·lent polític. Tots som aprenents una mica de Pujol, tots, Maragall inclòs, eh! Jo, alguna vegada, li ho he dit: Maragall, tu pujoleges moltíssim i part de la te-

va gràcia està aquí. Pujol és un polític extraordinàriament important i molt complet, que segurament que passarà a la història per haver estat d'una gran importància a la Catalunya del segle XX. Això dit aquí i dit clarament, i a mi no em fa res de dir, quan em demanen els meus referents polítics: Doncs, miri, a mi, m'interessa molt Valentí Almirall, m'interessa molt tot el discurs de final del segle passat, perquè és on s'inicia el procés de suma entre el món social i el món nacional..., i, per mi, més en Macià que no pas en Companys..., i en Pujol. I llavors, en el meu cas concret, perquè és la meva formació universitària, tots els moviments llibertaris, perquè jo no em formo en el dogmatisme comunista, sinó en la paradoxa llibertària, i em va molt bé: m'ha servit molt en la vida. Jo crec que els qui s'han format en la dogmàtica comunista

"Pujol és un encantador de serps i et sortirà demà amb una serp nova de cascavell, i et dirà: Volia mantenir l'estabilitat, però ha resultat que no puc. I tot el pujolisme dirà: Ha parlat el gurú, i el gurú és savi i no podem discutir res."

MARC VILA

"Tenim una societat civil feble desestructurada i sense capacitat d'intervenció, que es mira el melic permanentment i que ha esdevingut gestora estrictament de la subvenció. On és la nostra societat civil?"

encara tenen els tics de la dogmàtica, eh? Ho lamento, és com ho veig. En canvi, els qui ens hem format en la llibertària som una mica més revisables, no?, revisem més les nostres idees. Però el fet és que Pujol és un referent i polític indiscutible i per a qualsevol polític nacionalista, si més no, però fins i tot globalment, és una font d'aprenentatge. Dit això, el drama és, tanmateix, que, a més d'un polític complet, ha esdevingut, també, un líder absolut. Segurament que tants anys, tants anys de pràctica política l'han convertit en una mena de salvador de la pàtria, i llavors el pujolista de pro es defineix com aquella persona que diu: No sé per què Pujol ha fet això, però si ho ha fet, deu ser per alguna cosa. Ha segrestat la seva capacitat crítica. Jo crec –i en això Pujol és demolidor– que ja li va bé. A mi, quant als meus, jo sóc un líder comparativament molt humil, que moc només capes socials molt més petites... , doncs, no m'agradaria que els meus seguidors, entre cometes, perdessin la capacitat crítica respecte a les meves actuacions o les de la gent que jo represento. Pujol ha creat dos elements en la massa social nacionalista enormement perillosos: ha segrestat la capacitat crítica i ha creat una sensació de por abismal a la substitució. Quan a mi em ve algú del nacionalisme i em diu que li sóc simpàtica o que li vaig bé o que ja li agrado, tot seguit em diu: Però, i si no tinguéssim Pujol? Què passaria? Aquest què passaria, que també és un segrest de la pròpia ment i del propi cervell, és enormement immobilista. Jo ho resumiria en una frase: són massa anys i ja s'ha exhaurit.

"El pujolisme ha acabat anestesiant les energies del país, com el nuñisme ha anestesià el Barça. Acaben essent poders absoluts i creen un buit, xuclen les energies del país, segresten les ànimes."

Pujol no donarà més de si en el seu nacionalisme. I ha esdevingut un tap perquè es renovin les energies d'aquest país. No solament les polítiques, sinó les socials.

La meua filla va néixer l'any 80. Enguany arriba a la majoria d'edat. Va néixer quan en Pujol ja hi era, i arriba a la majoria d'edat. És el partit del règim, per ella. No pot ser, eh!, no pot ser, no pot ser. Jo crec que hem culminat una etapa de la història d'aquest país. Segurament que amb en Pujol culminem la transició política, però hem de començar a crear una segona etapa. I aquí, el nostre líder indiscutible, amb un aspecte molt semblant a l'altre president –en Núñez–, no té ganes encara d'adonar-se que la seva etapa ja és exhaurida. Evidentment, em pot dir –i m'ho ha dit alguna vegada–: Però què t'has cregut? Si jo guanyo eleccions, em puc quedar aquí molt de temps. Te raó, però no renovarem ni una energia social, ni una energia intel·lectual, ni una energia política, mentre duri aquesta etapa, perquè és exhaurida.

L'altre dia llegia un llibre molt interessant de Michael Keating, que fa una anàlisi comparativa entre Catalunya, el Quebec i Escòcia, *Nació contra l'estat*. Hi ha un moment que analitza els nacionalismes majoritaris, el del partit quebequès, el del partit escocès i el de Convergència, i diu que en totes tres nacions el paper de la societat civil hi és clau, i no solament és des de l'àmbit de l'actuació reivindicativa nacionalista, sinó que, a més, forma part del discurs majoritari del nacionalisme. I diu que al lloc on és més feble és a Catalunya, perquè la política clientelista de Convergència ha adormit profundament les energies cíviques del país. I t'ho diu un se-

nyor que ha analitzat totes tres societats, i que a més a més diu que això és contradictori amb el discurs en què l'expressió "societat civil" és la idea força i, en canvi, és on és més feble. És clar, aquí ha passat una cosa terrible. Durant tots aquests anys ha creat l'estructura del poder polític a Catalunya, perquè no teníem experiència, l'experiència republicana és molt petita, i per tant a hores d'ara ja podem parlar d'una experiència de poder i de gestió relativament important. Relativament, no?, perquè el nivell de poder real a Catalunya encara és petit. Però, en canvi, tenim una societat civil feble desestructurada i sense capacitat d'in-

tervenció, que es mira el melic permanentment i que ha esdevingut gestora estrictament de la subvenció. On és la nostra societat civil?

Jo vull llegir el document aquell del PP que després van desmentir i no sé què, en què hi havia un moment que deia que se sentien molt forts perquè, en aquests moments, no hi havia mai reacció catalanista a res, i ja ens podem quedar (ho deien així) l'arxiu de Salamanca, i ja podem protestar sobre rètols en català, ja podem fer el que vulguem, que no hi ha reacció civil. Això sí, fem el Congrés de Cultura Catalana, es fa un discurs crític i tot el panxacontentisme de la societat catalana diu: Que bé!, que bé, avui hem castigat Pujol una mica, no? Però és una mena de *coitus interruptus*, tenim un petit orgasme quan fem un discurs crític, però després ens n'anem a casa a gestionar la petita subvenció i no discutim res del pujolisme. Tenim adormida la nostra societat civil. On són els òmniums, els ateneus, els esbarts, el món folclòric, el món de la llengua, el món universitari... Tenim la societat econòmica absolutament desmotivada i desnacionalitzada. Com és que els interlocutors del món empresarial no són els que denuncien, primer que ningú, l'espòli fiscal català? Com és que no denuncien el fet que som profundament castigats en les nostres inversions? Com és que no hi ha hagut cap empresari o cap interlocutor del món empresarial que no hagi aixecat el crit al cel perquè, en aquests pressupostos, Catalunya ha tingut un 9% en inversions i Madrid un 31%?

No tenim tercera pista de l'aeroport de Barcelona. No tenim encara pressupostat el TGV. No tenim el pla Delta que tiri endavant. I la immensa majoria de les nostres infraestructures a nivell global han quedat fora dels pressupostos. Això sí, amb orgasmes de tant en tant, quan hi ha un discurs crític. El món empresarial, Rosell i companyia, malden per tenir un càrrec a Madrid, a veure si es col·loquen bé, i no pas per ser uns denunciadors permanents de l'estructura econòmica del país, i dels costos de la dependència. Jo no demano que el món empresarial sigui independentista, demano només que objectivi la situació econòmica, i a partir d'aquí que sigui el que vulgui. En el cas català, jo crec que és enormement, enormement, no civilitzat, que ja em va bé, sinó enormement panxacontent.

—*Creu que...*

—Això ho ha fet el pujolisme, el pujolisme ha acabat anestesiant les energies del país, com el nunisme ha anestesià el món del Barça. Són poders absoluts, acaben essent poders absoluts i creen un buit, xuclen les energies del país, segresten les ànimes.

—*Tema llei del català: vista en perspectiva, hi hem sortit guanyant o perdent?*

—Hi hem sortit guanyant per una cosa fonamental, perquè hem demostrat que podem legislar sobre la llengua. Un govern que no pot legislar sobre el seu propi idioma, escolta: que se'n vagi a casa. És que no existim, que no tenim govern, que no tenim poder, que no tenim res. Jo crec que ens hem de felicitar tots, si més no, per una cosa fonamental: perquè era clau poder dir: Senyors, quan volem, perquè ho creu oportú el

govern de torn o pel que sigui, o perquè hi ha un acord parlamentari, hem de poder fer una llei sobre l'idioma. Si no s'hagués pogut fer aquesta llei, si no haguéssim pogut, per les raons que fossin: per la reactivació de la demagògia més pura i dura, pels sectors ultrafeixistes..., perquè crec que s'ha de parlar clar: jo crec que comencem a tenir un moviment feixista a Catalunya dirigit pel Vidal-Quadras, i finalment cal agrair-li que hagi esdevingut el líder de l'extrema dreta, més culta que no pas la de Le Pen, però no gaire diferent, perquè és un totalitari... Per tant, jo crec que la llei és bona, i que s'ha avançat en molts aspectes.

—*Com compagina la política amb la vida privada?*

—Les dones tenim una capacitat de control dels horaris, jo crec, més alta que no els homes. Ho veig amb els companys que treballen amb mi a l'equip, que quan tenen tres coses damunt de la taula s'ofeguen; jo en puc portar deu alhora. El pitjor és si ets mare, el meu cas és molt clar en aquest sentit, perquè et castigues la vida com a dona. No renunciis a ser mare, però renunciis a amanyagar una relació sentimental.

“Tenim la societat econòmica absolutament desmotivada i desnacionalitzada. Com és que els interlocutors del món empresarial no són els que denuncien, primer que ningú, l'espòli fiscal català? Com és que no denuncien el fet que som profundament castigats en les nostres inversions?”

Jordi Fortuny